*Dosar nr.2-24120124-*****-2a-19032025*

Prima instanță: Judecătoria Cahul sediul Central
Judecător: Inga Gorlenco

Curtea de Apel Cahul
D E C I Z I E
în numele Legii

30 decembrie 2025 municipiul Cahul

Completul de judecată al Curţii de Apel Sud, sediul Cahul
în componenţa:
preşedintele şedinţei de judecată: Vitalie Movilă
judecătorii: Andrei Scripcenco, Evgheni Bancov
Grefiera: Elena Turcenco

cu participarea: reprezentantului apelantului - avocatul Dumitran Ignat, reprezentantului intimatului - avocatul Gîrneț Zinaida,

a judecat în şedinţă publică, în ordine de apel, cererea de apel declarată de avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae, și apel incident declarat de avocatul Gîrneț Zinaida, în interesele lui Zorilă Olesea, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Zorilă Olesea către Zorilă Nicolae cu privire la desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori și cheltuielilor de judecată,-

C O N S T A T Ă :

Circumstanțele de fapt:

La data de 23 octombrie 2024 Zorilă Olesea a depus în Judecătoria Cahul, sediul Central, cerere de chemare în judecată către Zorilă Nicolae cu privire la desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori şi cheltuieli de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 22 mai 2010 s-a căsătorit cu pârâtul Zorilă Nicolae, eveniment înregistrat la Primăria satului Badicul Moldovenesc, raionul Cahul, act de căsătorie cu nr.*****. Aceasta este prima sa căsătorie. Din căsătorie au rezultat doi copii minori: *****. Copiii se află la întreținerea și educația reclamantei Olesea Zorilă.

Menționează că, viața în comun cu pârâtul a eșuat. În anii de căsătorie în relațiile lor s-a creat o atmosferă insuportabilă, de neînțelegere, nu mai locuiesc împreună ca o familie și duc gospodării diferite. Incompatibilitatea caracterelor și viziunile contrare asupra modului și principiilor de conviețuire în contextul atmosferei create, au condus la convingerea fermă privind imposibilitatea păstrării familiei.

Face trimitere la prevederile art.2 din Codul familiei al Republicii Moldova, care prevede că relațiile familiale sunt guvernate de principiile sprijinului reciproc moral și material, ale fidelității conjugale și soluționării pe cale amiabilă a tuturor problemelor vieții familiare, principii ce lipsesc cu desăvârșire în relația lor. Consideră inoportună menținerea familiei,

eșuând toate căile de împăcare, fapt pentru care și solicită instanței de judecată desfacerea căsătoriei încheiate între Zorilă Olesea și Zorilă Nicolae. Din considerentele expuse, consideră că căsătoria lor poate fi desfăcută fără acordarea unor termene de împăcare.

Invocă că, din luna martie 2024 pârâtul a manifestat un total dezinteres față de creșterea și educația copiilor, sarcina aceasta revenindu-i în exclusivitate Olesei Zorilă. Pârâtul Zorilă Nicolae se eschivează și nu participă în nici într-un mod la educarea și întreținerea copiilor comuni și acesta nu are salariu sau alte venituri stabile, dar de mulți ani lucrează peste hotarele Republicii Moldova. Consideră că pârâtul urmează să achite pensie de întreținere pentru copiii minori în cuantum fix a câte 4000 lei, lunar, pentru fiecare copil.

Remarcă faptul că, în situația minorilor, obligația mamei pe lângă satisfacerea nevoilor alimentare ale copilului, obligația legală de întreținere a copilului este mult mai complexă decât o simplă îndatorire alimentară, pentru că are menirea de a procura celui îndreptățit, resursele necesare împlinirii și a altor trebuințe, precum cele privind asigurarea unei instruiri corespunzătoare, a unei locuințe sau a tratamentelor medicale, deoarece ambele fete sunt diagnosticate cu ***** ce necesită tratament și investigații medicale sistematice și sumele solicitate se justifică pe lângă întreținerea alimentară acestea având nevoie de tratament medical.

Consideră că, în această situație instanța de judecată urmează să aplice principiul proporționalității, care urmează de a fi ales între drepturile copilului la un trai decent și drepturile părintelui, care în toate cazurile au prioritate drepturile copilului.

Solicită reclamanta desfacerea căsătoriei încheiate între Zorilă Nicolae și Zorilă Olesea, încasarea pensiei de întreținere pentru copii minori *****, câte 4000 lei pentru fiecare copil, de la pârâtul Zorilă Nicolae; încasarea din contul pârâtului Zorilă Nicolae în beneficiul reclamantei Zorilă Olesea toate cheltuielile de judecată care le va suporta în acest proces.

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, a fost admisă parţial cererea de chemare în judecată depusă de Zorilă Olesea către Zorilă Nicolae cu privire la desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori şi a cheltuielilor de judecată. S-a desfăcut căsătoria înregistrată la data de 22 mai 2010, cu nr.*****, la Primăria satului Badicul Moldovenesc, raionul Cahul, Republica Moldova, între Zorilă Nicolae şi Cușnir (Zorilă) Olesea. S-a încasat de la Zorilă Nicolae în beneficiul Olesei Zorilă pensie de întreţinere pentru copilul minor *****, anul naşterii *****, şi *****, anul naşterii *****, în mărime de 2 500 lei, lunar, pentru fiecare copil separat, începând cu data depunerii acţiunii în instanţă – 23 octombrie 2024 până la majoratul copiilor. S-a încasat de la Zorilă Nicolae în beneficiul Olesei Zorila cheltuieli judiciare, formate din asistenţa juridică în mărime 5 000 lei, suma de 500 lei taxa de stat achitată de reclamantă la depunerea acțiunii și suma de 200 lei, cu titlu de taxa de timbru, în total suma de 5 700,00 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată. S-a încasat de la Zorilă Nicolae în beneficiul statului, taxa de stat, de la care a fost scutită reclamanta în mărime de 2349,97 lei. S-a respins solicitarea pârâtului privind recuperarea cheltuielilor de judecată din contul reclamantei, cu titlul de asistenţă juridică, în mărime de 6 000 lei, ca fiind neîntemeiată.

Argumentele apelului:

În dezacord cu această hotărâre, avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae, la 25 februarie 2025 a declarat apel împotriva hotărârii nominalizate, prin care a solicitat casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, în partea mărimii

pensiei alimentare stabilite de către instanță, cât și în partea încasării taxei de stat, de la care a fost scutită reclamanta în mărime de 2349,97 lei.

În motivarea apelului s-a indicat că, reieșind din motivarea instanței de judecată, rezultă că ambii părinții au drepturi şi obligații egale față de copii în egală măsură. La fel, instanța de judecată a luat în considerație faptul că ambii părinți, reieșind din legislația în vigoare, au şi poartă o răspundere comună pentru creșterea şi dezvoltarea copilului minor.

Susține că, fiind audiată în instanța de judecată, reclamanta a comunicat că nu lucrează, care ar fi motivul, ultima nu a putut răspunde, dacă s-a înrăutățit cumva situația materială a familiei comparabil cu cea de până la luna martie 2024, când pârâtul achita benevol o suma de bani pentru familie, ultima a răspuns, că nu. Este evident, că dacă reclamanta lucra, situația materială a familiei şi a copiilor era una mai bună din punct de vedere material. Necătând la aceste circumstanțe, instanța nu s-a expus, care este, în cazul dat, acea măsură egală la care face referire instanța de judecată. Precizează, conform informației Biroului Naţional de Statistică, valoarea minimului de existență pentru anul 2024, în sate, pentru un copil în vârsta de 7-17 ani constituie suma de 3 096, 3 lei, ceea ce reprezintă suma de 1 548,15 lei pentru fiecare părinte separat, iar pârâtul a fost de acord să achite suma de 1800 lei pentru fiecare copil. Iar din motivarea hotărârii rezultă, ca instanța de judecată a încasat suma de 2500 lei, luând în considerare şi careva cheltuieli de tratament a copiilor, însă în instanța de judecată nu au fost prezentate, care probe referitor la tratamentul copiilor.

Consideră că, afirmațiile instanței de judecată, precum că „înaintarea unei cereri separate cu privire la cheltuielile de tratament, urmează a fi solicitate printr-o cerere separată, nu are un temei legal clar”, este una neargumentată. Nu îi este clară poziția instanței referitor la calcularea taxei de stat care urma a fi încasată de la pârât. Or, potrivit anexei nr.2 pct.1.1.2 al Legii taxei de stat nr.213 din 31 iulie 2023, se scutesc de taxa de stat în instanțele de judecată, reclamanții în acțiunile privind încasarea pensiei alimentare. De aici rezultă, că reclamanta Zorilă Olesea, în temeiul legii, a fost scutită de la achitarea taxei de stat şi efectiv nu a suportat cheltuieli de judecată legate cu achitarea taxei de stat. Totodată, nici prevederile Codului de procedură civilă şi nici a Legii taxei de stat, nu stipulează direct, că în cazurile date, taxa de stat urmează să fie încasată de la pârât. Nu pot fi menținute afirmațiile instanței, prin care s-a respins încasarea parțială a cheltuielilor pentru asistența juridică în parte în care s-a respins pretențiile reclamantei.

La 19 mai 2025 avocata Gîrneț Zinaida, în interesele lui Zorilă Olesea, a depus referință la cererea de apel declarată de avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae, prin care a solicitat respingerea cererii de apel declarată de avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, ca neîntemeiat.

Argumentele apelului incident.

Tot la 19 mai 2025 avocata Gîrneț Zinaida, în interesele lui Zorilă Olesea, a depus apel incident împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, prin care a solicitat admiterea apelului, modificarea hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, prin majorarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copii minori ***** de la 2500 lei lunar pentru fiecare copil separat, la 4 000 lei lunar pentru fiecare copil şi cheltuielile de asistență juridică de la 5000 lei la 7000 lei.

În motivarea cererii de apel incident a indicat că, hotărârea menționată este nemotivată, în partea neîncasării integrale sumei solicitate de 4000 lei lunar, pensie de întreținere pentru fiecare copil, şi 7000 lei cheltuieli de asistență juridică, astfel hotărârea instanței de fond în partea

contestată este adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept şi instanța a admis o examinare superficială şi arbitrară a litigiului dedus judecății. Au fost apreciate arbitrar probele şi interpretarea eronată a legii, ceea ce a dus la soluționarea greșită a soluției de a încasa pensie de întreținere pentru copii minori în cuantum de 2500 lei pentru fiecare copil, nu a examinat mult aspectual circumstanțele cauzei şi nu a analizat opțiunile de soluționare a litigiului prin prisma interesului superior al copilului minor. De altfel, instanța de fond nu a luat în considerare faptul că părinții au drepturi şi obligații egale faţă de copiii minori şi urmează să participe la întreținerea acestor în mod egal.

Susține că, situația minorilor, obligația mamei pe lângă satisfacerea nevoilor alimentare ale copilului, obligația legală de întreținere a copilului este mult mai complexă decât o simplă îndatorire alimentară, pentru că are menirea de a procura celui îndreptățit, resursele necesare împlinirii şi a altor trebuințe, precum cele privind asigurarea unei instruiri corespunzătoare, a unei locuințe sau a tratamentelor medicale. În această situație instanța de judecată nu a aplicat principiul proporționalității care urmează de a fi ales între drepturile copilului la un trai decent şi drepturile părintelui la pretinsa incapacitate de întreținere deoarece nu are venituri stabile, care în toate cazurile au prioritate drepturile copilului. Doar simplele relatări verbale ale lui Zorilă Nicolae, că este peste hotarele Republicii Moldova, dar nu lucrează şi nu poate întreține copii financiar conform sumelor solicitate de Zorilă Olesea, nu pot sta la baza stabilirii cuantumului pensiei de întreținere, or acesta urmează să probeze capacitatea de plată a acestuia prin prezentarea veniturilor. Starea materială a tatălui, care este obligat să-şi întrețină copilul minor, nu este un factor esențial şi primordial, deoarece acesta în orice circumstanțe este obligat să asigure întreținerea copilului, necesară pentru o dezvoltare normală a acestuia. Astfel la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, în orice caz, instanța urmează să ţină cont în primul rând de dreptul copilului de a beneficia de o întreținere corespunzătoare, precum şi de interesele acestuia.

Susține că, atât normele de drept naționale, cât şi cele internaționale stabilesc că, răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării lui le revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului, iar părinților care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților şi a mijloacelor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului. Iar, pe lângă pretinsele drepturi de tată acesta are un şir de obligații faţă de copil şi la rândul său fiecare copil este în drept să aibă un tată, care să îngrijească de el, să-l iubească şi să-l ajute material, spiritual cât şi moral, un copil având nevoie de hrană, îmbrăcăminte, medicamente etc, or, întreținerea copilului minor nu poate fi pusă doar în sarcina mamei.

Termenul de exercitare a apelului:

În acord cu dispoziția art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.*

Lucrările dosarului atestă că hotărârea judecătorească contestată a fost pronunțată de către instanța de judecată în ședința de judecată din 14 februarie 2025.

Copia de pe hotărârea judecătorească (dispozitiv), prin scrisoarea din 17 februarie 2025, a fost expediată părților la proces.

Cererea de apel a fost înregistrată de către avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae, la data de 25 februarie 2025.

Astfel, se reține respectarea termenului pentru exercitarea căii de atac apelul de către avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae.

Art.362[1] alin.(1) Cod de procedură civilă prevede că, *în cadrul procesului în care se judecă apelul depus de apelant, intimatul este în drept, după expirarea termenului de apel, să depună apel în scris, inclusiv în formă electronică prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Apelul incident se depune nu mai tîrziu de data depunerii referinței la cererea de apel.*

Prin încheierea Curții de Apel Sud, sediul Cahul, din 08 aprilie 2025, termenul de depunere a referinței a fot stabilit până la data 02 iunie 2025.

La 19 mai 2025 avocata Gîrneț Zinaida, în interesele lui Zorilă Olesea, a depus apel incident împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025.

Astfel, se reține respectarea termenului pentru depunerea apelului incident de către avocata Gîrneț Zinaida, în interesele lui Zorilă Olesea.

Argumentele părților în fața instanței de apel:

Prezent în cadrul ședinței instanței de apel, *avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae*, a susținut pe deplin cererea de apel formulată, reiterând motivele de fapt și de drept. Solicită casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, în partea mărimii pensiei alimentare stabilite de către instanță, cât și în partea încasării taxei de stat, de la care a fost scutită reclamanta în mărime de 2349,97 lei.

Prezentă în cadrul ședinței instanței de apel, *avocata Gîrneț Zinaida, în interesele lui Zorilă Olesea,* a susținut pe deplin apelul incident împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, prin care a solicitat admiterea apelului incident, modificarea hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, prin majorarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copii minori ***** de la 2500 lei lunar pentru fiecare copil separat, la 4 000 lei lunar pentru fiecare copil, și cheltuielile de asistență juridică de la 5000 lei la 7000 lei.

În ședința instanței de apel, nu s-au prezentat Zorilă Nicolae și Zorilă Olesea, fiind legal citați despre data, ora și locul desfășurării ședinței de judecată, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei.

Completul de judecată, având în vedere dispozițiile art.379 alin.(2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea cauzei în absența părților, care au fost legal citate despre ședința de judecată, interesele cărora sunt reprezentate de avocați.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, analizând hotărârea judecătorească în coraport cu argumentele de fapt și de drept ale apelului, și probele administrate la dosarul civil, Completul de judecată conchide admiterea apelului depus de avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae, și respingerea apelului incident declarat de avocata Gîrneț Zinaida, în interesele lui Zorilă Olesea, din următoarele considerente.

Conform art.385 lit.a), b) Cod de procedură civilă, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe, să admită apelul și să modifice hotărârea primei instanțe.*

De asemenea, în corespundere cu art.373 alin.(1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, *instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt*

şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.386 alin.(1) lit.a), c), d) Cod de procedură civilă, *hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă: circumstanţele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin, concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sânt în contradicție cu circumstanţele cauzei, iar normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.*

Instanța de apel mai menționează că, art.239 Cod de procedură civilă stabilește că, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată.*

Conform art.6 CEDO, instanței judecătorești îi este atribuită obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Țările de Jos).

Din interpretarea art.6 CEDO se reține că, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora.

În ședința de judecată s-a constatat că, reclamanta Zorilă Olesea și pârâtul Zorilă Nicolae au încheiat căsătoria la data de 22 mai 2010, căsătoria fiind înregistrată și trecută în Registrul actelor de stare civilă sub nr.*****, la Primăria satului Badicul Moldovenesc, raionul Cahul, certificat seria/nr.*****. /f.d.6/.

Din relația părinților au rezultat doi copii minori, *****, născuta la *****, fapt confirmat prin certificatul de naștere seria/nr.*****, și *****, născută la *****, fapt confirmat prin certificatul de căsătorie seria/nr.***** /f.d.7/.

Reclamanta Zorilă Olesea a înaintat în instanța de judecată prezenta acțiune împotriva pârâtului Zorilă Nicolae, solicitând desfacerea căsătoriei încheiate între Zorilă Nicolae și Zorilă Olesea; încasarea pensiei de întreținere pentru copii minori *****, câte 4000 lei pentru fiecare copil, de la pârâtul Zorilă Nicolae; încasarea din contul pârâtului Zorilă Nicolae în beneficiul reclamantei Zorilă Olesea toate cheltuielile de judecată.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță a hotărât în favoarea admiterii parțiale a acțiunii reclamantei Zorilă Olesea.

Hotărârea primei instanțe este contestată de către avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae, în partea ce ține de cuantumul pensiei de întreținere pentru copii, cât și cuantumului taxei de stat încasat de la pârât, solicitând micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori până la 1800 lei pentru fiecare copil, cât și încasarea cheltuielilor de judecată.

De asemenea, hotărârea instanței de fond este contestată de avocata Gîrneț Zinaida, în interesele lui Zorilă Olesea, prin care a solicitat majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori de la 2500 lei lunar pentru fiecare copil separat, la 4 000 lei lunar pentru fiecare copil și cheltuielile de asistență juridică de la 5000 lei la 7000 lei

Conform art.373 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, *instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.*

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești contestate, Completul de judecată reține că prima instanță, examinând cauza, a determinat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei civile, a aplicat și interpretat corect normele materiale, însă eronat a apreciat cuantumul pensiei de întreținere pentru copii minori, încasat de la pârâtul Zorilă Nicolae în beneficul reclamantei Zorilă Olesea, reieșind din vârsta copiilor, situația materială a părților și probele administrate de părți.

Completul de judecată notează că, în acord cu art.49 din Constituția Republicii Moldova, Statul facilitează, prin măsuri economice şi prin alte măsuri, formarea familiei şi îndeplinirea obligațiilor ce îi revin. Statul ocrotește maternitatea, copiii şi tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare.

Conform art.46 Codul familiei, drepturile şi obligațiile reciproce ale părinților şi copiilor rezultă din proveniența copiilor, atestată în modul stabilit de lege, iar în temeiul art.58 alin.(1) din același cod, părinții au drepturi şi obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sânt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

În conformitate cu art.74 alin.(1), (2), (3) Codul familiei, *părinții sânt obligați să-şi întrețină copiii minori şi copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipsește un atare contract şi părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare teritoriale.*

În conformitate cu art.75 alin.(1)-(2) Codul familiei, *pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante.*

Starea materială reprezintă situația socio-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile și mobile deținute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum și a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei (ex.: capacitatea de muncă, studiile etc.).

Starea familială definește conjunctura și relațiile persoanei (părintelui) în interiorul comunității umane în care coabitează, întemeiate prin căsătorie sau izvorâtă din rudenie. Cu titlu exemplificativ, remarcăm următoarele aspecte intrinseci, care influențează per ansamblu starea familiei, a cărei listă nu este una exhaustivă, și anume, numărul copiilor și persoanelor aflate la întreținere.

Sintagma alte circumstanțe importante, stipulate la finalul normei disputate, extinde sfera de aplicare a art.75 din Codul familiei pentru ipotezele nereglementate de lege, însă care se pot ivi în cadrul examinării unor litigii de acest gen, lăsând o marjă de apreciere instanței de

judecată, din perspectiva unor factori care nu se încadrează în condițiile reliefate supra (ex.: chestiuni de ordin medical)

Potrivit art.76 alin.(1), (2) Codul familiei, *în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote-părți din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art. 75.*

Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, în art.3 alin.(1), art.18 alin.(1) stabilește, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate. Statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

Principiul interesului superior al copilului reprezintă mesajul fundamental al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului.

Totodată, indubitabil instanțele de judecată urmează să țină cont de principiul interesului superior al copilului, consacrat la art.9 din Convenția cu privire la drepturile copilului, la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinți care nu se află în relație de căsătorie, precum şi de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte.

Instanța de judecată, soluționând problema încasării pensiei de întreținere, are obligația de a asigura copilului protecția și îngrijirea necesară pentru buna dezvoltare a acestuia, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau altor persoane cărora acesta le-a încredințat în mod legal, și în acest scop va lua toate măsurile corespunzătoare.

În particular, din acțiunea formulată de Zorilă Olesea, rezultă că aceasta pretinde la încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori în mărime de 4000 lei pentru fiecare copil, reieșind din necesitățile copiilor, dar și de cheltuielile suportate întru creșterea și educarea acestora, pretenție admisă parțial de către prima instanță.

Corespunzător, nefiind de acord parțial cu această pretenție, avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae, a solicitat modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori de la 2 500 lei lunar pentru fiecare copil la 1800 lei lunar pentru ambii copii, așa cum la determinarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori, nu au fost luate în considerație toate circumstanțele importante ale cauzei și anume obligațiile egale ale părinților față de copii.

Completul de judecată constată că, Zorilă Olesea investește în dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală, socială și în sănătatea copiilor minori, fiind la întreținerea sa, fapt ce într-

adevăr o pune în dificultate să asigure de una singură toate necesare pentru copii. Or, art.58 alin.(1) și art.74 alin.(1) ale Codului familiei expres prevăd că, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Conform datelor statistice oficiale ale Biroului Naţional de Statistică, valoarea minimului de existență pe ani, categorii de populație, media anuală 2024, la copii în vârstă de 7-17 ani, constituie suma de 3096,3 lei.

Prin urmare, instanța de apel ține să menționeze că, atât normele de drept național, cât şi internațional stabilesc că, răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării lui le revine ambilor părinți, care indiferent de situații trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului, iar părinților care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților şi a mijloacelor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Corespunzător, la încasarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copii minori, prima instanță urma să țină cont inclusiv și de posibilitățile materiale ale apelantului, or, în acord cu art.27 alin.(2) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Subsecvent, Completul de judecată reține ca fiind întemeiate argumentele apelantului, precum că la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori, instanța nu a ținut cont de obligațiile egale ale părinților față de copii, or, suma dispusă spre încasare cu titlu de pensie de întreținere în mărime de 2 500 lei lunar pentru fiecare copil, este prea mare în raport cu datele statistice oficiale ale Biroului Național de Statistică.

Concomitent, Completul de judecată apreciază suma de 1800 lei pentru fiecare copil, pe care apelantul este dispus să o achite pentru întreținerea copiilor săi minori, este una insuficientă pentru a asigura dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială armonioasă a acestora și inechitabilă, deoarece ambii părinți sânt obligați să participe la educația și întreținerea copiilor săi minori, iar copii minori necesită tratament medical, reclamanta a suportat și urmează să suporte nenumărate cheltuieli medicale.

În contextul celor menționate, cu referire la cuantumul pensiei alimentare în mărime de 4000 de lei/lunar pentru fiecare copil, solicitate de către Zorilă Olesea, și soluția instanței de fond în acest sens, Completul de judecată consideră că suma de 2 000 lei/fiecare copil, este una rațională și echitabilă în raport cu obligațiile ambilor părinți, iar suma pensiei de întreținere de 1800 lei pentru fiecare copil, pe care apelantul este de acord să o achite, este una sub nivelul minim de existență, insuficientă pentru întreținerea copiilor minori, motiv din care suma încasată de la Zorilă Nicolae în beneficiul lui Zorilă Olesea, cu titlu de pensie de întreținere a copiilor minori, urmează a fi micșorată de la 2 500 de lei până la 2 000 de lei, care ar corespunde stării materiale și familiale a părților la acest moment, constituie o sumă suficientă și echitabilă în raport cu obligațiile ambilor părinți, ținând cont de interesul primordial al copiilor minori la o întreținere decentă și reieșind din probele prezentate.

Totodată, Instanța de apel consideră că cuantumul fix de 2 000 lei lunar pentru un copil, încasat din contul pârâtului în beneficiul reclamantei, este un cuantum necesar și rezonabil și va fi în măsură să contribuie la creșterea, întreținerea și educarea copiilor, în vederea bunei dezvoltări a acestora. Mai mult, reclamanta nu este lipsită de dreptul de a solicita modificarea

cuantumului pensiei de întreținere a copiilor în cazul schimbării situației materiale sau de familie.

Conform art.82 Cod de procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru și cheltuielile de judecare a cauzei.*

Conform art.83 Cod de procedură civilă, *taxa de stat este o sumă de bani care se percepe, în temeiul legii, de către instanţa judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.*

Conform art. 85 alin.(1) Cod de procedură civilă, *scutirile de taxa de stat și/sau de taxa de timbru sunt prevăzute de pct. 1 din anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023 și se aplică în modul prevăzut de alin. (4) din prezentul articol.* Iar, potrivit art.5 Legea taxei de stat nr. 213/2023, *scutirile de taxa de stat şi de taxa de timbru sunt expuse în anexa nr. 2.* La caz, reclamanta a fost scutită prin lege de achitarea taxei de stat.

În conformitate cu art.98 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.*

Luând în considerație faptul că, suma pensiei de întreținere a copiilor minori, a fost micșorată de la 2 500 de lei până la 2 000 de lei, urmează a fi micșorat și cuantumului taxei de stat încasată de la Zorilă Nicolae în beneficiul statului, de la 2349,97 lei la 1969,96 lei.

Potrivit art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.*

La depunerea apelului Zorilă Nicolae a achitat și taxa de timbru în suma de 200 lei, iar prin prisma prevederilor art.94 Cod de procedură civilă și Hotărârea Curții Constituționale nr.20 din 26.09.2024, Completul de judecată va dispune recuperarea acestor cheltuieli judiciare.

Referitor la recuperarea cheltuielilor de judecată în sumă de 6 000 lei din contul reclamatei, cu titlu de asistență juridică, Completul de judecată reține următoarele.

Potrivit materialelor cauzei, Zorilă Nicolae l-a împuternicit pe avocatul Dumitran Ignat să acorde asistență juridică în cauza civilă la acțiunea depusă de Zorilă Olesea către Zorilă Nicolae cu privire la desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori și cheltuielilor de judecată, drept dovadă servind mandatul seria MA nr.1913782, semnat de acesta (f.d.24)

Potrivit copiei bonului de plată nr.48534951 din 28 noiembrie 2024, Zorilă Nicolae a achitat avocatului Dumitran Ignat suma de 6000 lei pentru asistență juridică (f.d.27).

Instanța de apel reține că, potrivit practicii constante a CEDO, un reclamant nu poate obţine rambursarea cheltuielilor sale de judecata decât în măsura în care li s-a stabilit realitatea, necesitatea şi caracterul rezonabil.

În conformitate cu art.63 alin.(1) Legea cu privire la avocatură nr.1260 din 19.07.2002, *munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice şi juridice.* Alin.(5) al normei citate prevede că, *cheltuielile suportate în legătură cu acordarea de către avocat a asistenţei juridice în organele de urmărire penală şi instanţele de judecată în cauzele penale, civile şi administrative se încasează concomitent cu soluţionarea cauzei în fond, fără o procedură litigioasă prealabilă.*

Practica Curţii Europene a Drepturilor Omului referitoare la cheltuielile de asistență juridică relevă că cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Având în vedere faptul că apelantului Zorilă Nicolae i-au fost admise parțial pretențiile, Completul consideră că caracterul rezonabil al cheltuielilor de judecată necesar de a fi încasat în beneficiul lui Zorilă Nicolae, s-ar manifesta prin încasarea sumei în mărime de 1 000 lei.

Instanța de judecată, însă pentru a dispune încasarea cheltuielilor de judecată este necesar să dea eficiență normelor legale naționale şi opiniei CEDO, care indică că reclamantul este obligat să dovedească faptul că cheltuielile pentru asistența juridică au fost reale, necesare şi rezonabile ca mărime. În acest context, instanța de apel, punând accent pe complexitatea chestiunilor de fapt şi de drept puse în discuție, partea admisă a pretențiilor apelantului, reține că costul asistenței juridice solicitate urmează fi încasat parțial, și anume suma în mărime de 1 000 lei, care reprezintă o sumă reală, necesară și rezonabilă.

Ajungând la această concluzie, instanța de apel a pus accent pe aportul avocatului la soluționarea cauzei și anume depunerea apelului și participarea avocatului în ședințele de judecată.

Astfel, în urma examinării cauzei în apel s-a stabilit necesitatea admiterii apelului depus de avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolai, și respingerea apelului incident declarat de avocata Gîrneț Zinaida, în interesele lui Zorilă Olesea.

Completul de judecată menționează că solicitările Olesei Zorilă, indicate în apelul incident, prin majorarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copii minori ***** de la 2500 lei lunar pentru fiecare copil separat, la 4 000 lei lunar pentru fiecare copil, şi cheltuielile de asistență juridică de la 5000 lei la 7000 lei, sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.

Călăuzindu-se de prevederile art.385 lit.a), b) art.389-390 Cod de procedură civilă, Completul de judecată,-

D E C I D E :

Se admite cererea de apel depusă de avocatul Dumitran Ignat, în interesele lui Zorilă Nicolae.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Zorilă Olesea către Zorilă Nicolae cu privire la desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori și cheltuielilor de judecată, prin micșorarea cuantumului pensiei încasat de la Zorilă Nicolae în beneficiul lui Zorilă Olesea pentru întreținerea copiilor minori *****, de la 2500 (două mii cinci sute) lei la 2000 (două mii) lei, lunar, pentru fiecare copil separat, începând cu data depunerii acțiunii în instanță - 23 octombrie 2024 și până la majoratul copiilor, și prin micșorarea cuantumului taxei de stat încasate de la Zorilă Nicolae în beneficiul statului, de la 2349,97 (două mii trei sute patruzeci și nouă) lei, 97 bani la 1969,96 (una mie nouă sute șaizeci și nouă) lei, 96 bani.

În rest, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 februarie 2025, se menține.

Se încasează de la Zorilă Olesea în beneficiul lui Zorilă Nicolae cheltuieli judiciare în sumă de 200 lei, cu titlu de taxa de timbru, și 1000 (una mie) lei, cu titlu de asistența juridică.

Se respinge apel incident declarat de avocatul Gîrneț Zinaida, în interesele lui Zorilă Olesea.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei, judecătorul: **Vitalie Movilă**

Judecătorii: **Andrei Scripcenco**

Evgheni Bancov